POSTADRES
Postbus 20
7500 AA ENSCHEDE

BEZOEKADRES

TELEFOONNUMMER
14053

Aan de Gemeenteraad

DATUM	ONS KENMERK	BEHANDELD DOOR
9 juli 2025	2500018836	HP Scholte
UW BRIEF VAN	UW KENMERK	DOORKIESNUMMER
		06 - 18 53 41 29

ONDERWERP
Uitvoering motie femicide en intiem terreur

Geachte leden van de Raad,

Tijdens de raadsvergadering van 9 december 2024 heeft u de motie Plan van aanpak Femicide en Intiem Terreur aangenomen. Het college onderschrijft het belang van aandacht voor femicide en intiem terreur en de bezorgdheid die uw raad met deze motie uitspreekt over de risico’s van femicide en intiem terreur. Wij delen uw zorgen en willen met u onderzoeken wat we in Enschede (nog meer) kunnen doen om dit in onze stad zoveel als mogelijk te voorkomen.

Met deze brief informeren wij u over de uitvoering van deze motie. We hebben hiervoor gesprekken gevoerd met team Huiselijk Geweld van politie Enschede en met de gemeenten Den Haag en Rijswijk. Uit deze gesprekken is ons gebleken dat we op de goede weg zitten met onze (regionale en lokale) aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling, zoals die is vastgelegd in de regiovisie over dit onderwerp. De Twentse Aanpak staat voor het signaleren, blijvend stoppen én voorkomen van onveilige situaties en geweld, en voor het ondersteunen van alle betrokkenen. We zetten in op vroegsignalering en preventie.

Gesprek met de politie, team huiselijk geweld Enschede
Als een van de weinige politie-eenheden heeft Enschede het team Huiselijk Geweld (HG) weten te behouden, wat een groot voordeel is in de aanpak van huiselijk geweld. Inmiddels bekijkt de politie ook op andere locaties of er opnieuw specialisten huiselijk geweld kunnen worden aangewezen, omdat het heel helpend is om specialistische kennis over dit onderwerp te hebben.

Wanneer een slachtoffer van huiselijk geweld zich meldt bij de politie, wordt het volgende proces doorlopen:

- Alvorens het slachtoffer een mogelijke aangifte wil doen, vindt er altijd een intakegesprek plaats. Tijdens dit gesprek wordt het slachtoffer voorgelicht en geïnformeerd over de haalbaarheid van een aangifte. Tenslotte wordt een veiligheidsinschatting gemaakt.
- Na de intake wordt samen met het slachtoffer besloten of er een strafrechtelijk onderzoek wordt opgestart of dat er nog een mogelijkheid bestaat een oplossing te vinden binnen hulpverlening.
- De politie vult een SASH-formulier in wanneer er ook sprake is van stalking (SASH = Screening Assesment for Stalking and Harrasment).

Een belangrijke constatering van het team HG is dat femicide niet los gezien kan worden van huiselijk geweld en het eveneens een relatie heeft met stalking en eer gerelateerd geweld.

Gesprekken met de gemeenten Rijswijk en Den Haag
Tijdens deze gesprekken stond de aanpak in deze gemeenten centraal en was er ruimte voor advies aan de gemeente Enschede voor het verscherpen van de aanpak van femicide en intiem terreur.

De belangrijkste constateringen zijn:

- Femicide kan niet los gezien worden van huiselijk geweld en intiem terreur. Het is dus niet zinvol om een aanpak op te stellen die enkel en alleen femicide aanpakt. Het is aan te raden dit te formuleren binnen een aanpak huiselijk geweld of gendergerelateerd geweld.
- Beide gemeenten zetten in op preventie en vroegsignalering, waarbij deskundigheidsbevordering en publieke campagnes van groot belang zijn.
- Breng knelpunten in de aanpak van huiselijk- of gendergerelateerd geweld aan de orde bij het Rijk via een lobby.
- Focus op de rol van de perceptie van genderrollen en -normen, voornamelijk bij jongeren. Het is belangrijk om aandacht te hebben voor ‘gezonde man-vrouw-verhoudingen’, omdat (vooral via social media) vaak een onwenselijk beeld wordt geschetst (toxische masculiniteit).
- In Rijswijk heeft de burgemeester aangegeven dat vrouwen die zich onveilig voelen in hun relatie of thuissituatie, rechtstreeks via mail contact kunnen opnemen met haar, nadat er 3 situaties van femicide waren geweest in deze gemeente. Zodra het contact is gelegd, worden twee coördinatoren Zorg & Veiligheid betrokken. Rijswijk benadrukt het belang van bestuurlijke betrokkenheid.
- Een tip van de gemeente Den Haag is om, afhankelijk van de populatie in Enschede, de deskundigheidsbevordering zo cultuursensitief mogelijk aan te bieden.

Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling gemeente Enschede
Zoals aangegeven zijn we al heel actief in de aanpak van huiselijk geweld. We zijn heel blij dat we in Enschede, net als bij de politie, een apart team huiselijk geweld hebben binnen de wijkteams.

Team Huiselijk Geweld Wijkteams Enschede

In Enschede hebben we binnen de wijkteams een apart team huiselijk geweld (HG). Dit team houdt zich dagelijks bezig met het helpen van slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling. Team HG werkt Enschede breed en bestaat uit 5 wijkteammedewerkers. Deze medewerkers kunnen geraadpleegd worden door de wijkteammedewerkers uit de stadsdelen wanneer zij te maken hebben met een casus waarbij de veiligheid in het geding is. De medewerkers van team HG beschikken over expertise op het gebied van huiselijk geweld, maar ook over bijvoorbeeld stalking en eer gerelateerd geweld. Eer gerelateerd geweld vraagt vaak om een andere aanpak. Daarom is het van groot belang hier expertise over te hebben. Regelmatig worden er trainingen gevolgd om de kennis up to date te houden. Vorig jaar hebben we een bijeenkomst gehad over huwelijksdwang en achterlating.

Het doel van team HG is niet om een casus over te nemen, maar tijdelijk in te voegen en mee te denken, zodat zij hun expertise ook kunnen overbrengen op de betreffende wijkteammedewerker. Zodra de veiligheid is geborgd, voegt de collega van team HG weer uit. Naast ondersteuning van wijkteammedewerkers uit de stadsdelen door toevoegen van expertise, kunnen de wijkteammedewerkers van team HG ook zelf casuïstiek oppakken. Dit doen zij bijvoorbeeld vanuit aanmeldingen die vanuit Veilig Thuis Twente binnenkomen. Wanneer er sprake is van een tijdelijk huisverbod, neemt team HG de regie op de casus en de nazorg van het slachtoffer.

Code Rood - Tijdelijk Huisverbod (THV) - Opvang

In Twente kennen we het zogenaamde Code Rood overleg. Dit is bedoeld voor acute situaties en bij ernstige dreiging van escalatie bij huiselijk geweld of bij gevallen van intiem terreur (bijvoorbeeld dreigende familiedrama’s). Code Rood is een multidisciplinaire aanpak waarbij een groep vaste en deskundige professionals gezamenlijk optrekken om escalaties zoveel als mogelijk te voorkomen. Het Code Rood overleg is ondergebracht bij het Zorg en Veiligheidshuis Twente.

Plegers van huiselijk geweld kunnen een tijdelijk huisverbod van 10 dagen krijgen. Dit kan eventueel worden verlengd met 18 dagen (in totaal dus 28 dagen). Gedurende deze periode mag de pleger niet thuis komen.

Als het voor de veiligheid noodzakelijk is, kunnen vrouwen, mannen en hun kinderen (tijdelijk) worden opgenomen in een opvang.

Activiteiten voor bewustwording en deskundigheidsbevordering

Op het gebied van huiselijk geweld, waar femicide onderdeel van is, onderneemt de gemeente Enschede verschillende acties om het bewustzijn over het onderwerp te vergroten:

- Jaarlijkse, regionale werkconferentie in het kader van aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Elk jaar vindt er voor Twentse professionals een werkconferentie plaats over huiselijk geweld en kindermishandeling. De werkconferentie wordt bezocht door ruim 200 professionals, die werkzaam zijn bij o.a. gemeenten/wijkteams, politie, Veilig Thuis, vrouwenopvang en (jeugd)zorgaanbieders. Dit jaar is een ervaringsdeskundige van intiem terreur te gast als één van de sprekers.
- Orange the World: dit is een wereldwijde campagne, met als doel het tegengaan van geweld tegen vrouwen en meisjes. De campagne vindt elk jaar plaats tussen 25 november en 10 december. Gemeente Enschede organiseert jaarlijks activiteiten die moeten leiden tot een groter bewustzijn bij inwoners. Ook dit jaar worden er verschillende activiteiten georganiseerd, zowel lokaal als regionaal met andere Twentse gemeenten.

Naast deze 2 jaarlijkse gebeurtenissen willen we nog de campagne ‘Is dit liefde?’ inzetten. Deze campagne is door de gemeente Amsterdam en diverse partners ontwikkeld voor meer bewustwording over femicide en wordt op het moment aangepast zodat deze landelijk gebruikt kan worden. Deze campagne kan bijvoorbeeld worden ingezet rond internationale Vrouwendag (8 maart). Op die manier is er een apart moment, los van Orange the World, om opnieuw het onderwerp onder de aandacht te brengen.

Daarnaast willen we heel graag De Hertgers’ Vrachtwagen naar Enschede halen. De Hertgers’ Vrachtwagen is een initiatief van Wim Hertgers, wiens dochter met geweld om het leven is gebracht door haar ex-man in 2023. In de vrachtwagen kan iedereen een korte film ‘Het ligt aan mij’ bekijken, die het fenomeen femicide beeldend maakt.

Ook willen we als centrumgemeente graag alle Twentse raadsleden informeren over de aanpak van huiselijk geweld. Daarom organiseren we in het najaar een raadsbijeenkomst voor alle gemeenteraadsleden in Twente. De onderwerpen van deze bijeenkomst zijn: aanpak mensenhandel, huiselijk geweld en kindermishandeling, waaronder femicide. U kunt de datum alvast noteren: donderdag 2 oktober om 19.30 uur in het gemeentehuis in Rijssen. Het definitieve programma en de uitnodiging volgen.

Dashboard
Momenteel is er een regionaal dashboard Huiselijk geweld & Kindermishandeling in ontwikkeling. In dit dashboard worden de cijfers vanuit Veilig Thuis Twente, Centrum Seksueel Geweld Twente-Achterhoek, Kadera Vouwenopvang en Kenniscentrum Mensenhandel Twente op één plek geregistreerd. Dit geldt ook voor de zaken Code Rood en Tijdelijke Huisverboden. Op deze wijze kunnen we onderlinge verbanden leggen in casuïstiek en zelfs inzoomen op wijkniveau met betrekking tot problematiek. Waardoor we nog gerichter ons beleid kunnen inzetten en/of (door)ontwikkelen.

Conclusies
We constateren dat we in Enschede al goed uitvoering geven aan de aanpak van huiselijk geweld, waaronder intiem terreur en femicide.

Een belangrijke constatering uit de gesprekken met de politie en de beide gemeenten is dat femicide niet los gezien kan worden van huiselijk geweld en intiem terreur. Ook is er een relatie met stalking en eergerelateerd geweld. Onze Regiovisie aanpak Huiselijk Geweld & Kindermishandeling wordt steeds voor de duur van vier jaar vastgesteld. De huidige regiovisie loopt tot en met 2026, wat betekent dat vanaf 2027 een nieuwe regiovisie van kracht moet zijn. De aanpak van femicide en intiem terreur krijgt hierin een meer prominente plek.

Verder constateren we dat bewustwording in het algemeen en deskundigheidsbevordering van professionals van groot belang is. En dat dit blijvend onze aandacht vraagt. Hierbij is het helpend als er ook bestuurlijk aandacht is voor deze onderwerpen. Gelukkig is dat in onze gemeente het geval, getuige ook het indienen en unaniem aannemen van deze motie.

Ook als college willen we ons van harte inspannen om huiselijk geweld in het algemeen en femicide in het bijzonder zoveel als mogelijk te voorkomen.

Samenvatting antwoorden motie
We hopen u met deze brief een goed beeld te hebben gegeven van de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling, waaronder femicide. Om alle vragen uit de motie goed te beantwoorden, nemen we hier nog kort een samenvatting op van de vragen en opdrachten die u in de motie hebt opgenomen.

In de motie heeft de raad de volgende opdrachten opgedragen aan het college:

- *Een plan van aanpak te maken voor het tegengaan van femicide en intiem terreur en dit te bespreken met de raad;*

Op basis van de gesprekken met de politie en de beide gemeenten hebben we geconcludeerd dat het beter is geen apart Plan van Aanpak femicide op te stellen. In de volgende Regiovisie aanpak Huiselijk Geweld & Kindermishandeling, die vanaf 2027 van kracht moet zijn, krijgt de aanpak van femicide en intiem terreur een meer prominente plek.

- *Hierin in gesprek te gaan en daar waar het kan afspraken te maken over het beter registreren van geweld tegen vrouwen en andere vormen van gendergerelateerd geweld, bij zowel politie als andere belangrijke netwerkpartners;*

Politie en Veilig Thuis Twente registeren zaken van intiem terreur, stalking maar ook eergerelateerd geweld in hun systeem. Een breed regionaal dashboard Huiselijk geweld & Kindermishandeling is op dit moment in ontwikkeling.

- *Zo snel mogelijk met de politie in gesprek te gaan om te komen tot één werkwijze voor het veilig kunnen doen van een aangifte;*

Elk slachtoffer van huiselijk geweld heeft de mogelijkheid aangifte te doen. Bij het intakegesprek wordt het slachtoffer voorgelicht over wat het betekent om aangifte te doen en geïnformeerd over de haalbaarheid van een aangifte. Hierbij staat de veiligheid van het slachtoffer voorop. Het belangrijkste is dat het geweld stopt.

- *De mogelijkheid te onderzoeken of het mogelijk is dat er voor slachtoffers één duidelijk aanspreekpunt komt dat optreedt als regisseur tijdens het hele proces.*
- *De raad te informeren over de uitkomst van dit onderzoek.*

Rondom een slachtoffer huiselijk geweld spelen verschillende partijen een rol. Bijvoorbeeld de wijkteams waar het gaat over het inzetten van de juiste zorg. Het opnemen van een aangifte ligt bij de politie. En indien er aanvullend onderzoek moet worden gedaan naar het huiselijk geweld, dan komt Veilig Thuis Twente in beeld. Bij de betrokken partijen wordt geprobeerd zoveel als mogelijk één aanspreekpunt te hebben in de contacten met het slachtoffer. Maar door deze verschillende rollen is het (juridisch) niet mogelijk om dit allemaal bij één regisseur neer te leggen.

- *In samenwerking met netwerkpartners en andere (regio)gemeenten bij het Rijk te lobbyen voor een intensivering van een integrale aanpak om femicide en intiem terreur tegen te gaan.*

Er is landelijk steeds meer aandacht voor dit onderwerp. Desondanks blijft het belangrijk dit onder de aandacht te brengen en met name knelpunten in de aanpak van huiselijk- of gendergerelateerd geweld aan de orde te stellen bij het Rijk via een lobby. Waar mogelijk zullen we dit steunen en bij het Rijk onder de aandacht brengen.

Met deze brief beschouwen we de door u aangenomen motie van 9 december 2024 als voltooid.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

(E.A. Smit) (R.W. Bleker)